

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 34/2010 rd

**Regeringens proposition med förslag till lag om
strukturstöd för renhushållning och naturnä-
ringar, lag om ersättande av skador som drab-
bat renhushållningen samt till vissa lagar som
har samband med dem**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 november 2010 en proposition med förslag till lag om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar, lag om ersättande av skador som drabbat renhushållningen samt till vissa lagar som har samband med dem (RP 247/2010 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Katriina Pessa, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Camilla Busck-Nielsen, justitieministeriet
- konsultativ tjänsteman Kirsti Vallinheimo, finansministeriet

- enhetschef Hannu Linjakumpu, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland
- ordförande Klemetti Näkkäläjärvi och juristsekreterare Aimo Guttorm, Sametinget
- ombudsman Anne Ollila, Renbeteslagsföreningen.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- Forststyrelsen
- Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
- Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA)
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Kajana
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten
- OP-Service Ab
- Suoma boazosämit rs.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att det stiftas en lag om strukturstöd till renhushållning och naturnäringar och en lag om ersättande av skador som drabbat renhushållningen. Samtidigt upphävs lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar. Finansieringssystemen för renhushållningen och naturnäringarna för-

tydligas och primärproduktion i anslutning till renhushållning och naturnäringar ska få stöd enligt den föreslagna nya lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar. Sådan förädling av produkter som producerats inom primärproduktionen och annan företagsverksamhet i anslutning till dessa samt sådan projektverksam-

het på landsbygden som ingår i den gällande lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringsstöd enligt lagen om stöd för utveckling av landsbygden även när stödet går till renhushållning och naturnäringsstöd. Den nya avgränsning som föreslås på grund av den stödpraxis som redan tillämpas inverkar endast lite på genomförandet av stödsystemen men kommer nog att göra dem väsentligt klarare.

Strukturella åtgärder inom renhushållningen och naturnäringsstöd stöds även i fortsättningen i regel enligt de villkor, stödformer och stödnivåer som föreskrivs i den gällande lagstiftningen. Behovet att främja i synnerhet unga renhushållningsidkares ställning och att förbättra renhushållningens lönsamhet på de sätt som lämpar sig bäst för de olika regionerna har emellertid beaktats i propositionen. När det gäller den specifika styrningen av stödmedlen kan man särskilt beakta att renskötselmetoderna skiljer sig åt i renskötselområdets olika delar. Genom ett underhållsstöd för stängsel underlättas renbeteslagens möjligheter att underhålla stängslen.

Enligt lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsstöd kan den näringsverksamhet som renhushållnings- och naturnäringsidkare bedriver även i fortsättningen stödjas genom investeringsstöd och startstöd till näringsidkare samtidigt som näringsidkarnas boende kan stödjas genom bostadsfinansiering. Föremål för stöd kan fortfarande vara byggande i anslutning till näringen samt förvärv av lösöre och fastigheter. Startstöd kan beviljas för etablering av näringsverksamhet. Stödet kan bestå av understöd och statligt lån. Även räntestöd och statsborgen kan beviljas. Även i fortsättningen kan personer som idkar renhushållning eller naturnäringsstöd och som råkat i ekonomiska svårigheter beviljas frivillig skuldsanering i form av lättnader i villkoren för tidigare beviljade statliga lån, statens försäljningsprisfordringar och räntestödslån samt ordnande av verksamheten.

Renbeteslag kan även i framtiden beviljas investeringsstöd. Som stödobjekt bibehålls sådana stängsel, lösöreförvärv och grundliga renoveringar av renbeteslagens renslakterier som är nödvändiga för renhushållningen samt byggande av sådana vägar och ordnande av sådana el- och vatten- och avloppsanslutningar som behövs för renhushållningen. Däremot finansieras byggandet av nya slakterier och utvidgningen av existerande slakterier med stöd av lagen om stöd för utveckling av landsbygden.

Finansieringen av forskning och utredningar som gäller renhushållning och naturnäringsstöd fortsätter. Naturnäringsidkare kan fortfarande beviljas vissa användningsförmåner när det gäller mark som besitts av Forststyrelsen.

Stödet för nödfodring av renar överförs till en separat lag om ersättning av skador som drabbat renhushållningen. Samtidigt utvidgas de skador som ersätts till att också omfatta oförutsedda skador som beror på eventuella djursjukdomar, förändringar i naturförhållanden och därmed jämförbara händelser.

De föreslagna nya lagarna tillämpas på renhushållning inom det renskötselområde som avses i renskötsellagen och på andra naturnäringsstöd inom det naturnäringsområde som avses i den gällande lagen.

Dessutom föreslås i propositionen ändringar i renskötsellagen, aravalagen, lagen om räntestöd för ägarbostadslån, lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen, skoltlagen, lagen om strukturstöd till jordbruket, lagen om finansiering av landsbygdsnäringsstöd, lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk samt lagen om överlåtelseskatt. Dessa ändringar är i huvudsak tekniska.

Lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

*Allmän motivering**Allmänt*

I dag idkas renskötsel inom det renskötselområdet som ingår i renskötsellagen (848/1990). Området omfattar Lapplands län och norra delen av Uleåborgs län. Precis som regeringen säger är renskötseln och dess omvärld stadda i snabb förändring. Merparten av renägarna är bosatta i norra kanten av renskötselområdet. Minskande befolkning, snedvridningar i åldersstrukturen, sämre försörjningsmöjligheter och dålig service är problem som har förekommit länge i området. Det är bland annat ett faktum medelåldern bland renägarna är hög.

De som arbetar i renbeteslagen blir allt äldre och det syns i åldersstrukturen. Så sent som renskötselåret 1994/1995 var medelåldern bland de anställda 43,5 år och drygt 28 procent var under 35 år. Sex år senare, renskötselåret 2000/2001, var siffrorna 45 år respektive cirka 24 procent. Extra oroväckande är situationen i de mellersta och södra delarna av renskötselområdet. I vissa renbeteslag är medelåldern bland de anställda uppe i 50 år. Dessutom noterar utskottet att renägarna snabbt har blivit färre. På knappa tio år har de minskat från cirka 7 000 till cirka 4 650 i dag. Däremot har antalet renar länge varit oförändrat, knappa 200 000 livrenar, och renbesättningarna har blivit större.

Renskötselmetoderna har varierat under tidernas lopp och det finns också regionala skillnader. Ursprungligen bedrevs renskötsel vid sidan av andra naturnäringar som jakt, fiske och jordbruk. Både samer och andra nordliga invånare äger renar. Samerna står för den största andelen av renägarna i de nordligaste renbeteslagen i Utsjoki, Enontekis och Enare kommuner i samernas hembygdsområde. I de nordligaste renbeteslagen innebär renskötsel huvudsakligen betesrotation och fritt bete året om. I renbeteslagen längre söderut tas renarna in för matning i inhägnader en del av året. Det är renägarna i renbeteslagen längst i norr som har de största renbesättningarna. Dessutom är antalet renar i snitt

större i norr än i söder. I de nordligaste renbeteslagen finns det dessutom flest renägare som bara bedriver renskötsel. I resten av renskötselområdet har renägarna också någon annan näring eller ett annat arbete vid sidan om. Trots det kan det finnas stora skillnader i renskötselmetoderna internt inom renbeteslagen både i norr och i söder.

I de allra nordligaste delarna är försörjningsmöjligheterna små och där spelar därför andra naturnäringar en roll för försörjningen. Det kan vara jakt, fiske, samlarekonomi och tillverkning av souvenirer. Ofta får människorna sin försörjning från olika näringar. Vid sidan av naturnäringar bedriver de någon annan närings- och företagsverksamhet, till exempel turism.

Av propositionen framgår det att den gällande lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000), nedan kallad finansieringslagen, till största delen är uppbyggd på samma sätt som lagen om strukturåtgärder inom jordbruket, alltså lagen om finansiering av landsbygdsnäringarna. Vad beträffar primärproduktionen inom rennäringen och naturnäringarna har finansieringslagen uppfyllt målen och strukturstöd har beviljats. Enligt propositionen har 58 utövare av rennäring fått statliga lån. Följaktligen har den genomsnittliga storleken på renbesättningarna på gårdar med lönsamhetsbokföring ökat från 145 till 174 livrenar mellan renskötselåret 2002/2003 och renskötselåret 2008/2009. Däremot är de regionala skillnaderna i besättningarna stora.

Utskottet noterar att regeringen framhåller att det har framkommit en del problem med att utslutande genom en lagändring föra över större renbesättningar till nästa generation eller som tillskott till någon annans rennäring. Det har berott på att i synnerhet unga renägare har haft problem med att få medel för att finansiera köpet. Generationsväxlingar har mycket sällan kunnat genomföras med startstöd eftersom det då krävs att man köper en gård. Det i sin tur hänger samman med stödvillkoren i EU-lagstiftningen. Enligt propositionen har fler nya som etablerar sig

inom rennärningen fått stöd på senare tid. Men stöden till renbeteslagens investeringar spelar trots allt den största rollen bland strukturåtgärderna. Utan betydande stöd skulle stora investeringsprojekt inte kunna genomföras eller den nödvändiga infrastrukturen behållas i den nuvarande omfattningen.

De lagfästa finansieringsmekanismerna och projektgenomförandet motsvarar inte i alla hänseenden de ursprungliga målen i lagen, framhåller utskottet. Bestämmelserna om företags- och projektverksamhet har visat sig vara onödiga eftersom alla åtgärder och projekt i slutändan har finansierats genom samma system, först via lagen om finansiering av landsbygdsnärningar (329/1999) och senare via lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006). Bestämmelserna behöver alltså inte finnas kvar i lagen om strukturstöd.

Följaktligen anser utskottet att tillämpningsområdena måste förtydligas och definitionerna preciseras. I finansieringslagen räknas också den typen av turism och tjänster som kan få stöd via lagen om stöd för utveckling av landsbygden till naturnärningarna. Därför måste definitionerna av tillämpningsområden och stödberättigande verksamhet preciseras för att stödsystemen inte ska vara så överlappande som nu. Överlappande stödsystem ställer till med problem i tillämpningen, men ger också upphov till onödiga administrativa kostnader i verkställigheten. Dessutom vill utskottet påpeka att räntestödslån praktiskt taget inte kan ges när lånen inte samtidigt kan få statsborgen. Däremot framhåller utskottet att stödobjekten i dagsläget inom rennärning och naturnärningar till största delen fortfarande är nödvändiga och rationella. Regeringen anser att det bara behövs en del ändringar i stödvillkoren och i vissa fall i stödnivåerna.

Vidare anser utskottet att de nuvarande stödsystemen inte i tillräckligt hög grad tar hänsyn till unga som bedriver rennärning och deras möjligheter att bli näringsutövare. I synnerhet unga i de norra delarna av renskötselområdet har svårigheter med att köpa fler renar. I de södra delarna är lönsamheten inom rennärningen dålig.

Allt färre utövar rennärningen och det är svårt att genomföra en generationsväxling.

Dessutom framhåller utskottet att strukturstöden till jordbruket har reviderats i grunden genom lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007). Samtidigt har ändringarna på grund av tillämpningspraxis för grundlagen beaktats. Däremot har detta av tidsskäl inte kunnat göras i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärningar. Enligt propositionen måste ändringarna göras när en genomgripande revidering av lagen görs. Då måste lagens uppbyggnad revideras i grunden eftersom en del bestämmelser som nu finns i förordning måste lyftas upp på lagnivå för att både lagen och författningarna på lägre nivå ska uppfylla kraven i grundlagen. Vidare måste bemyndigandena att utfärda förordning och meddela föreskrifter preciseras, likaså rätten att delegera uppgifter till aktörer utanför förvaltningen.

Målen med propositionen

Syftet med propositionen är att öka möjligheterna att bedriva näringsverksamhet inom renhushållningen och naturnärningarna och att förbättra strukturen och verksamhetsmöjligheterna inom näringarna. Vidare ska hållbar användning av förnybara naturresurser stödjas och renskötsel- och naturnäringsområdet utvecklas. Glesbygden och samhällena ska stödjas i renskötselområdet och i de områden där naturnärningar bedrivs. Målen är tänkta att nås genom utvecklingsinsatser till renhushållningen och naturnärningarna.

Det är viktigt att det byggs upp ett system med strukturstöd till renhushållningen och naturnärningarna som kan göra näringarna lönsamma och därmed ge inte minst de som utövar näringarna på heltid inkomster från näringen. Stödet bör kunna medverka till att fler renbesättningar förs över till unga näringsutövare och hjälper de nuvarande näringsutövarna att göra investeringar som förbättrar deras inkomster. Dessutom bör det gå att ge stöd till renbeteslagens investeringar för att strukturer med stor relevans för rennärningen kan bevaras och förbättras. Det är också angeläget att näringsidkarnas bostadshus förblir beboeliga.

I likhet med regeringen påpekar utskottet att samerna i egenskap av urfolk enligt grundlagen har rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. I det ingår att bland annat samernas traditionella näringar som renskötsel, fiske och jakt. Följaktligen understryker utskottet att 1 § 2 mom. i den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar anger syftet med lagen och föreskriver att man i samband med åtgärder enligt lagen ska fästa särskild vikt vid samernas möjligheter att som urfolk inom samernas hembygdsområde bevara och utveckla näringar som hör ihop med samekulturen. Det är enligt utskottet viktigt att utreda på vilket sätt renskötseln bör utvecklas för att betjäna samekulturen.

Enligt propositionen har stöden fram till nu varit fokuserade på renbeteslagens investeringar och särskilt på investeringar i infrastruktur. Det har gått stora belopp av stödpengarna till investeringar i inhägnader i de stora renbeteslagen i norra delen av renskötselområdet och till att bygga fler slakterier. Därmed har man genom stöden främjat renskötseln som ingår i den samiska kulturen för att den ska generera större inkomster. I motiven sägs det också att stöden i viss mån gynnar samerna och de också är en följd av de många olika stödåtgärderna till naturnäringarna eftersom stöden går till lägenheter med naturnäringar där samernas relativa andel bland ägarna är stor.

Renhushållningen ingår i samernas traditionella näringar. Därför är det extra viktigt att stödsystemet tar hänsyn till att sameområdet måste få medel. I propositionen säger regeringen dessutom att målet är att genom vissa ändringar i stödvillkoren förbättra möjligheterna att stödja renskötseln som bygger på att renarna vallas i hjord. Men lagen måste också öka möjligheterna att förbättra den dåliga lönsamheten i det södra renskötselområdet.

För att dessa mål ska kunna uppfyllas föreslår regeringen att lagstiftningen om finansiering av renhushållningen ändras. Ändringen innebär att stöden till strukturåtgärder inom rennäringen och naturnäringarna flyttas till en separat lag. Lagen har också bestämmelser om stöd till bo-

stadshus, forskningsbidrag, skuldsanering och särskilda förmåner i området med naturnäringar. Däremot kommer annan företagsverksamhet och projekt i fortsättningen att stödjas genom lagen om utveckling av landsbygden.

De stödberättigande strukturåtgärder som ingår i den nya lagen hör till renhushållningen och naturnäringarna och gäller investeringar, bostadshus, etablering som ung näringsidkare, alltså under fyrtio år, renbeteslagens investeringar och underhåll av inhägnader, skuldsanering, forskningsfinansiering och särskilda förmåner på mark som förvaltas av Forststyrelsen. Även om stödet i form av lån fortfarande i huvudsak ska vara statligt lån, innehåller lagen möjligheten att få räntestödslån och statlig borgen för dem.

Stöden går till personer som får sin huvudsakliga försörjning från renhushållning och andra naturnäringar. När någon ansöker om stöd på grundval av renhushållning ska inkomsterna huvudsakligen kontrolleras utifrån antalet renar. Det lägsta antalet kommer i stort sett att vara oförändrat. Renhushållning anses ge den huvudsakliga försörjningen om sökanden har minst 80 livrenar. Det ska var tillåtet att få stöd för att skaffa terrängfordon och fler renar med det lägsta antalet renar. Övriga naturnäringar utgör den huvudsakliga försörjningen om sökandens totala inkomsten av naturnäringen uppfyller minimikraven.

Lagen om strukturstöd till jordbruket ger möjlighet att välja stödåtgärd om medlen inte räcker till för att stödja alla stödberättigande projekt. Regeringen föreslår att samma regler tas in i lagen om stöd för renhushållning och naturnäringar. Det finns emellertid en del problem med att tillämpa reglerna på renhushållningen som inte förekommer vid stöd till jordbruket. Särskilt för investeringar i renbeteslagen är det svårt att sätta upp valkriterier. Följaktligen anser utskottet det lämpligt i tider av knappa stödresurser att stöden till privata investeringar är flexibla. Däremot kan samma regler för initialstöd som till jordbruket lämpligen tillämpas.

Inom renhushållningen och andra naturnäringar ska det fortfarande vara tillåtet att placera

bostäder som är nödvändiga för arbetet på mark som förvaltas av Forststyrelsen om den tillåter det. Dessutom ska marken få användas på samma sätt som enligt den gällande lagen.

Det är viktigt att bestämmelserna tillåter att ett kompensationsystem kan sätta sin snabbt för att hjälpa de som arbetar inom renhushållningen att klara av omfattande och oförutsedda skador och därmed säkerställa att näringen kan fortsätta. Bestämmelserna bör också väga in ersättningar för skador som det inte går att gardera sig mot genom försäkringar och som inte kan täckas in fullt ut bara med stöd till nöutfodring.

Följaktligen föreslår regeringen en lag om ersättande av skador som drabbar renhushållningen. Lagen föreskriver på vilka villkor medel får betalas ut ur Gårdsbrukets utvecklingsfond för att kompensera de som bedriver renhushållning för skador som beror på förluster eller extra kostnader för oförutsedda situationer som är oberoende av näringen. Lagen gäller i synnerhet nöutfodring. Regeringen framhåller att riskerna med näringsutövning i första hand ska bäras av näringen själv, men det finns inga försäkringar som täcker in omfattande skador inom renhushållningen. Dessutom är näringsutövarna så få att näringen inte själv har kapacitet att garantera sitt fortbestånd om det inträffar någon mycket stor katastrof. Med hänsyn till renhushållningens status som samernas traditionella näring och dess stora betydelse för turismen kan en katastrof drabba andra än bara de som utövar näringen. Ersättningssystemet är motiverat, anser utskottet.

Sammanfattningsvis anser utskottet propositionen vara nödvändig och lämplig. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med kommentarer ovan och ändringsförslagen nedan.

Detaljmotivering

15 §. Näringsidkande. Enligt 1 mom. anses den som äger minst 80 livrenar få sin försörjning hu-

vudsakligen från renhushållning och har därmed rätt att få stöd. Enligt 2 mom. är det tillåtet att göra avsteg från det lägsta antalet 80 livrenar och ersätta det antal som saknas genom att arbeta för ett renbeteslag. Utskottet preciserar 2 mom. med att det ska vara styrelsen för renbeteslaget som beslutar om godtagbara arbeten i enlighet med renskötsellagen. Vidare föreslår utskottet att det genom förordning av statsrådet får utfärdas närmare bestämmelser om rensköt-selarbete för att kompensera antalet livrenar.

De sakkunniga påpekade att bemyndigandet i 3 mom. att genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser om när stöd kan beviljas utan att sökanden har renhushållnings- eller naturnäringslägenhet är för öppen. Följaktligen föreslår utskottet att bestämmelsen preciseras med att stöd i sådana situationer kan ges ut för att skaffa lösöre.

60 §. Lyftande av statliga lån och räntestödslån. Enligt 3 mom. måste den sista delen av lånet tas ut senast tre månader efter att en åtgärd enligt 43 § har vidtagits. Lagen om strukturstöd till jordbruket har ändrats genom lag 598/2009 och föreskriver nu att den sista delen av räntestödslån ska tas ut senast fem månader efter att fristen för att uppfylla förbindelsen har gått ut. Utskottet föreslår att 3 mom. ändras på samma sätt, det vill säga att den sista delen av lånet måste tas ut senast fem månader efter att fristen enligt 43 § har gått ut.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2—15 utan ändringar,

godkänner lagförslag 1 enligt propositionen, men 15 och 60 § med följande ändringar (Utskottets ändringsförslag):

1.

Lag

om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

4 kap.

Förutsättningar som gäller näringsidkare

15 §

Näringsidkande

(1 mom. som i RP)

För att få mera arbetskraft till ett renbeteslag kan den som äger färre än 80 livrenar, som inte har fyllt 40 år och som förbinder sig att *utföra renskötselarbete (utesl.)* för viss tid beviljas stöd. *Styrelsen för ett renbeteslag ska enligt vad som föreskrivs i renskötsellagen bestämma vad som är godtagbart renskötselarbete.* Närmare föreskrifter om stödet och *(utesl.)* villkoren för beviljande och om *renskötselarbete som kompensation för antalet livrenar* utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet utfärdas *(utesl.)* bestämmelser om när stöd kan beviljas *av särskilda skäl för att skaffa lösöre* utan att sökanden har en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet.

60 §

Lyftande av statliga lån och räntestödslån

(1 mom. som i RP)

Statliga lån och räntestödslån eller lånets första post ska lyftas inom den frist som nämns i 43 §. Om ett statligt lån eller räntestöd har beviljats för en bygginvestering får det statliga lånets eller räntestödlånets sista post inte lyftas innan hela bygginvesteringen har genomförts i enlighet med stödbeslutet. Lånets sista post ska då lyftas inom *fem* månader efter utgången av den frist som anges i 43 §.

(3 och 4 mom. som i RP)

JsUB 34/2010 rd — RP 247/2010 rd

Helsingfors den 2 mars 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Pertti Hemmilä /saml
medl. Lasse Hautala /cent
Hannu Hoskonen /cent
Anne Kalmari /cent
Johanna Karimäki /gröna
Lauri Kähkönen /sd
Mats Nylund /sv
Pentti Oinonen /saf

Klaus Pentti /cent
Petri Pihlajaniemi /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Kari Rajamäki /sd
Arto Satonen /saml
Katja Taimela /sd
Pekka Vilkuna /cent
ers. Markus Mustajärvi /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

RESERVATION

Motivering

Regeringens proposition med förslag till lag om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar och till vissa lagar som har samband med den är motiverad. Utskottet går in på rätt frågor i betänkanet.

Förutsättningarna och villkoren för att bedriva renhushållning varierar mycket inom renskötselområdet. Som det ser ut håller gränsen för området att skjutas norrut och ingen vet var den slutligen kommer att hamna. De södra kanterna av renskötselområdet har sina problem och de norra delarna sina. Så innebär renskötsel bland de samiska renbeteslagen betesrotation och fritt bete året om. Den samiska kulturen har en erkänd särställning i vår lagstiftning. Men språket och kulturen kan inte leva utan att den näring de

bygger på är tillräckligt stark. Utskottet ger en bra beskrivning av dessa särdrag, men slutsatserna uteblir.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner ett uttalande (Reservationens förslag till uttalande).

Reservationens förslag till utlåtande

Riksdagen förutsätter att det behöriga ministeriet tillsammans med de samiska renbeteslagen startar en genomgripande revidering av villkoren för samernas renskötsel.

Helsingfors den 2 mars 2011

Markus Mustajärvi /vänst
Lauri Kähkönen /sd
Kari Rajamäki /sd

Katja Taimela /sd
Pentti Oinonen /saf